

LIBRIS

We know
books

The Story of My Life

Marie, Queen of Romania

Copyright © 2022 Librex Publishing

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARIA, regina României

Povestea vieții mele / Maria regina României ; trad. din engleză de Miruna Andriescu ; pref. de Cristian Moșneanu. - București : Librex Publishing, 2022-

4 vol.

ISBN 978-606-8998-01-5

Vol. 1. - 2022. - ISBN 978-606-8998-00-8

I. Andriescu, Miruna (trad.)

II. Moșneanu, Cristian (pref.)

821.135.1

Editor: Ionuț Radu

Redactare: Raluca Andrei

Tehnoredactare: Alexandra Tolocenco

Design copertă: Ioana Olga Bejan / Denisa Nicoară

LIBREX PUBLISHING

Str. Episcopul Radu, Nr. 30, București

redacție: 0723 193 019

comenzi@librex.ro

www.librex.ro

© LIBREX PUBLISHING, 2022

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform *Legii dreptului de autor*

MARIA, REGINA ROMÂNIEI

POVESTEA VIEȚII MELE

VOLUMUL I: COPILĂRIA

Traducere din engleză de Miruna Andriescu

Prefață de Cristian Moșneanu

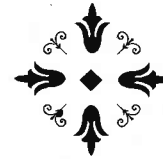
LIBREX
București, 2022

CUPRINSUL VOLUMULUI I:
COPILĂRIA

Prefață	7
Cuvânt înainte	17
Capitolul 1 – Eastwell Park	19
Capitolul 2 – Conacul Osborne	53
Capitolul 3 – Clarence House, Scoția și Rusia	85
Capitolul 4 – Amintiri din Rusia	131
Capitolul 5 – Malta	151
Capitolul 6 – Alte amintiri din Malta	201

în raport cu România. Voi scrie despre România și despre mine sau despre mine și România – este totuna, și vă rog să aveți răbdare cu mine dacă lucrurile pe care trebuie să le povestesc vor fi presărate cu multe gânduri, deducții și concluzii, deoarece am trăit deja destul de mult și am trecut prin multe situații din care am învățat multe și care au făcut din mine o mică filozoafă, în felul meu.

România și eu – dar, desigur, va trebui să încep cu trecutul foarte îndepărtat, deoarece nicio viață nu poate fi povestită complet fără a trece și prin copilărie și tinerețe, care au un rol foarte important în formarea caracterului, iar eu am avut o copilărie fericită, de care îmi aduc aminte cu bucurie.

CAPITOLUL I

Eastwell Park

M-am născut la Eastwell, în comitatul Kent, în 1875. O casă mare, cenușie, într-un parc englezesc uriaș, superb: pădure, pajiști întinse, orizonturi ample, unduitoare, o atmosferă nu grandioasă sau austeră, ci frumoasă, tihnită, nobilă – un adevărat cămin englezesc.

Eram al doilea copil la părinți. Primul născut era băiat și a fost botezat Alfred, după tatăl meu, care era cel de-al doilea fiu al Reginei Victoria, ofițer în Marina Britanică.

Mama era încântată să aibă o fiică; spunea că îi plac mai mult fetele decât băieții și mi-a pus numele Marie, cum o chema și pe ea, și pe mama ei. Își iubea mama, o venera din tot sufletul.

În 1873, Maria Alexandrovna, unica fiică a Țarului Alexandru al II-lea al Rusiei, se căsătorise cu Alfred, Duce de Edinburgh, și venise din îndepărtata Rusie să trăiască în Anglia.

Mulți ar crede că a veni din Rusia în Anglia a însemnat un mare noroc și o nespusă fericire, însă mama mea își iubea mult țara natală și nu s-a simțit niciodată pe deplin

fericită în Anglia, deși avea mulți prieteni dragi acolo. Noi, copiii ei, dimpotrivă, fiind născuți aici, iubeam profund Anglia, iubire care ne-a rămas în adâncul inimii toată viața. Am aflat cu tristețe, mai târziu, că, în străfundul sufletului ei, mama nu se simțise niciodată acasă în Anglia, nici nu avusese aici acel cămin special pe care îl iubești cu toată ființa.

Aceasta este una dintre tristețile mamelor „exportate” sau mai degrabă „importate” – când proprii lor copii devin la rândul lor patrioți înflăcărați, ei nu își pot da seama pe deplin că mamele lor rămân legate și de țara în care s-au născut. Ei cred că mama le aparține lor și țării în care s-au născut copiii ei și nu își pot imagina că în inima părintelui lor mai poate încăpea și altă iubire. Unele lucruri rămân întotdeauna greu de înțeles, iar generațiile trebuie să aibă îngăduință, unele față altele, părinții față de copii, dar și copiii față de părinții lor, fiindcă cine poate pătrunde cu mintea sa toate profunzimile, dorurile, conflictele și dezamăgirile din inima omului? Iar mamele nu trebuie să-și închipuie că își pot sădi idealurile, iubirile și pasiunile în sufletele celor cărora le-au dat viață.

Vremurile, împrejurările, mediul, influențele, toate acestea îi fac pe copii să se deosebească de părinții lor. De asemenea, când copiii ei o uluiesc sau o dezamăgesc, o mamă uită adesea că nu a făcut totul singură. În venele unui copil curge întotdeauna sânge de două feluri, el are două șiruri lungi de strămoși (iluștri sau nu, asta nu contează), care conlucrează în mod fundamental la modelarea copilului pe care fiecare mamă îl consideră instinctiv al ei, fiindcă nu-i așa că l-a purtat în pânțece nouă luni, apoi l-a născut în chinuri?

Părinții mei au mai avut trei fiice, Victoria Melita, născută în Malta în 1876, Alexandra Victoria, născută la Coburg, doi ani mai târziu, și, ultima, Beatrice, născută tot la Eastwell, ca mine, în 1883, care era mezina familiei și se pricepea să profite de această poziție de invidiat.

Am avut o copilărie fericită, fără griji, copilăria unor copii bogați, sănătoși, protejați de năpaste și de realitățile crude ale vieții.

Mama a avut un rol mai important în viața noastră decât tata. El, fiind navigator, era adesea plecat, ba chiar era oarecum un străin pentru noi, un străin minunat, foarte chipeș, bronzat, cu ochii albaștri, iar eu îmi amintesc că avea părul aproape negru, deși, apoi, în portretele lui, am observat că avea părul mai puțin întunecat decât îl știam eu de mică.

Îl veneram? Poate că da, întrucâtva. Era extraordinar, oricum, iar zilele în care ne dădea atenție erau zile speciale. Mama era însă realitatea atotcuprinzătoare a vieții noastre.

Mama ne împăca, la mama alergam, mama venea să ne sărute de noapte bună, ea ne ducea la plimbare pe jos sau cu mașina. Mama ne certa sau ne lăuda, ea ne spunea ce trebuia să facem și ce să nu facem.

Mama ne iubea cu ardoare. Și-a închinat întreaga viață copiilor, noi eram interesul suprem, esențial, al existenței ei, dar avea ideile ei proprii despre educație și nu a fost niciodată de acord cu fraternizarea între generații. Nu ne-a fost niciodată nici tovarășă, nici însoțitoare, ci mereu, foarte clar, părinte. Era cea care întruchipa autoritatea, dar și dragostea, suverana absolută a gospodăriei ei, cea care ținea scepstrul și te făcea să simți că ea avea putere asupra binelui și răului.

Tata era navigator, era și sportiv, ținea foarte bine și, ca toți gentlemenii englezi, îndrăgea sezonul de vânatoare, iar toamna la Eastwell Park era invitată multă lume, domni și doamne cu nume răsunătoare, de numeroase naționalități.

Cu acest prilej, înainte să mergem la culcare, noi, copiii, eram îmbrăcați în hainele cele mai frumoase și eram trimiși în salonul mare al bibliotecii, să le spunem noapte bună prietenilor părinților noștri. Țin minte și acum senzația de a avea părul bine pieptănat – aveam o coamă de păr pe care surorile mele îl numeau „galben”, dar mie îmi plăcea să cred că e „auriu”, de care bătrâna noastră dădacă, Picathly, o scoțiancă vârstnică minunată, era foarte mândră. Pieptănat, se revărsa în toată splendoarea, fiindcă Nana ne spăla, ne dichisea și ne împodobește ca pe niște căluți răsfățați. Am și acum memoria gestului de a-mi răsuci ușor capul, ca să-mi întrezăresc coama lucioasă. Dar bătrâna Nana o iubea mai mult pe sora mea, Ducky - cum o alinta familia pe Victoria Melita - iar Ducky avea bucle castanii răsucite, pe care Nana le învărtea pe deget, cu ajutorul unui pieptene. Ducky era tovarășa mea cea mai dragă, eram de nedespărțit, deși ne deosebeam foarte mult atât la înfățișare, cât și la caracter.

Ducky era oacheșă și, deși era cu un an mai mică decât mine, mă depășea mereu în înălțime și era, de obicei, considerată sora mea mai mare, ceea ce ne enerva pe amândouă. Ea era mai serioasă decât mine și se supăra când era dojenită. Avea o înclinație spre gelozie și era ceea ce maturii numesc „un copil dificil”.

Eu eram mai zâmbitoare, aveam părul auriu, eram mai puțin înverșunată ca Ducky și îmi făceam mai

repede prietenii, însă Nana o avea la suflet mai mult pe Ducky, fiindcă își închipuia că acest copil mai pasional era adesea înțeles greșit, și poate că într-adevăr așa era.

Ducky și cu mine țineam extrem de mult să fim egale. Când jucam un joc, nu voiam să câștige doar una dintre noi. Nu puteam concepe o viață în care să nu fim una lângă cealaltă.

Mai târziu, mama ne-a spus că nu s-a dat în vânt niciodată după marile petreceri vânătorești. Spunea că domni veneau acasă sfârșiți de oboseală și nu mai erau în stare să poarte o conversație după o zi lungă, în compania puștilor lor! Pe lângă asta, niciodată nu i-a plăcut clima englească umedă din timpul iernilor.

Mama nu îndrăgea sportul. Avea o cultură aleasă și îi făcea plăcere să discute cu oameni inteligenți, interesați. Țin minte uimirea mea oarecum dezamăgită când ne-a spus, într-o bună zi, că îi prefera pe diplomați și politicieni militarilor, navigatorilor sau sportivilor. Când eram copil, ba chiar și mai târziu, ca fată și tânără femeie, nu reușeam să înțeleg asta, fiindcă eu și surorile mele împărțeam o dragoste cu adevărat feminină pentru uniforme și bărbații puternici, bronzăți, iubitori de natură, chiar dacă seara căscau după o lungă zi de activități sportive!

Aceste petreceri care o plectiseau pe mama erau însă foarte interesante și incitante pentru noi. Îi catalogam imediat pe oaspeți, cum fac adeseori copiii, după ceea ce le plăcea și ce nu le plăcea. Desigur, și înfățișarea lor avea un rol important, dar și felul în care se purtau cu noi, deoarece unii adulți se pricepeau mai bine ca alții să-i facă pe copii să-i îndrăgească.

Încă de la vârsta de cinci ani eram o adevărată fiică a Evei, iubeam hainele frumoase, de fapt, frumusețea,

LIBRIS

We know
books

The Story of My Life

Marie, Queen of Romania

Copyright © 2022 Librex Publishing

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARIA, regină a României

**Povestea vieții mele / Maria regina României ; trad. din
engleză de Miruna Andriescu ; pref. de Cristian Moșneanu. . -**

București : Librex Publishing, 2022

4 vol.

ISBN 978-606-8998-01-5

Vol. 2. – 2022. – ISBN 978-606-8998-02-2

I. Andriescu, Miruna (trad.)

II. Moșneanu, Cristian (pref.)

821.135.1

Editor: Ionuț Radu

Redactare: Raluca Andrei

Tehnoredactare: Alexandra Tolocenco

Design copertă: Ioana Olga Bejan / Denisa Nicoară

LIBREX PUBLISHING

Str. Episcopul Radu, Nr. 30, București

redacție: 0723 193 019

comenzi@librex.ro

www.librex.ro

© LIBREX PUBLISHING, 2022

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul
scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform *Legii
dreptului de autor*

MARIA, REGINA ROMÂNIEI

POVESTEA VIEȚII MELE

VOLUMUL 2:

TINEREȚEA ȘI NUNTA

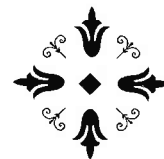
Traducere din engleză de Miruna Andriescu

Prefață de Cristian Moșneanu

 LIBREX
București, 2022

CUPRINSUL VOLUMULUI 2:
TINEREȚEA ȘI NUNTA

Prefață	7
Capitolul 7 – Anii de la Coburg	11
Capitolul 8 – Educația primită la Coburg	35
Capitolul 9 – Devonport - Berlin. Logodna	87
Capitolul 10 – Pregătiri de nuntă și noi relații politice	119
Capitolul 11 – Carmen Sylva	159
Capitolul 12 – Nunta	189

CAPITOLUL 7

Anii de la Coburg

Odată cu plecarea de la Malta a început o nouă etapă a vieții noastre. Creșteam încetul cu încetul, iar grădina raiului rămânea în urmă. Cei care se ocupau pe atunci de educația noastră au reușit să arunce o umbră peste ultimii ani ai vieții noastre de acasă.

Mi-am impus misiunea dificilă de a fi cât mai obiectivă în aceste pagini, de a încerca să privesc orice din toate punctele de vedere. Vreau să redau cele întâmplate fără nicio pasiune sau resentiment. Așadar, ca să nu fiu judecată, vreau să judec cu cea mai mare imparțialitate, dar, mai presus de toate, trebuie să respect adevărul. Nu vreau să vorbesc de rău pe nimeni, dar sunt doi oameni care, în acești ani de la Coburg, au avut o înrâurire nu prea fericită în viața noastră. Este vorba despre dr. X, tutorele lui Alfred, și Fräulein, guvernanta noastră. Aceștia aveau o mare influență în casă, mai ales că în

zilele acelea, fiindcă trebuia să studiem mai temeinic, eram despărțiți adesea de părinții noștri și lăsați în seama lor.

Nu mai aveam o casă la țară în Anglia, se renunțase la Eastwell, așa că de atunci încolo am stat mult mai mult la Coburg, unde era educat Alfred. Ca să nu mai fim despărțiți atât de des de fratele nostru, s-a decis ca noi, surorile, să studiem tot cu profesori germani și să primim confirmarea în religia luterană, nu anglicană.

Mama, după cum am mai spus, nu se simțise niciodată pe deplin fericită în Anglia și îi plăcea foarte mult la Coburg, fiindcă putea duce o viață simplă în acest orașel unde se pune mai mare preț pe tihnă și bunăstare decât pe eleganță. Crescută la cea mai strălucită curte din Europa, mama avea totuși cele mai simple gusturi și putea trăi în casa ei din Germania după bunul plac, fără să fie controlată de Bunica Regina și necriticată de cei care tindeau să-i considere obiceiurile străine, diferite de tradiția britanică.

Fiindcă am cunoscut și eu greutățile adaptării la o țară care mi-a fost și mie străină la început, înțeleg acum lucruri pe care în tinerețe eram înclinată să le critic. Mama și-a găsit la Coburg adevărata independență. Acolo își hotăra singură soarta, nu avea alături un tribunal care să judece tot ce făcea sau lăsa nefăcut. Acolo era propria ei stăpână. Era un regat mic, poate, dar voința ei nu era pusă la îndoială, nu primea ordine de la nimeni și putea trăi cum dorea.

Coburg era un orașel cu părți vechi, pitorești, vegheat de o fortăreață străveche, aflată pe un deal alăturat,

care se vedea de la kilometri depărtare. Era un oraș cu târgoveți simpli, neînclinați să critice și loiali, condus pe atunci de Ducele Ernest, fratele Prințului Consort al Angliei.

Unchiul Ernest avea ciudățeniile lui, pe care vi le voi descrie mai târziu. Prin urmare, Curtea lui era mai puțin riguroasă decât majoritatea micilor Curți germane, însă era totuși omnipotentă, ca toate Curțile nemțești din acele „vremuri bune de demult“.

La Coburg exista o simplitate de modă veche. Avea orânduiri, obiceiurile și gusturile celor mai multe mici capitale germane, centre însemnate, care au contribuit mult la prosperitatea Germaniei ca întreg. Privind în urmă, înțeleg cât era de senină viața acolo și cât de fericită ar fi putut să fie, doar că influența exagerată a doi oameni (poate fără să-și dea seama) distrugea în mare parte acea armonie.

Dr. X și Fräulein se strecuraseră atât de bine încât câștigaseră pe deplin încrederea mamei. Cuvântul lor devenise literă de lege, li se urma sfatul în orice privință, insinuările lor erau luate în serios, iar ironiile și criticile lor erau încuviințate fără discuție.

Dr. X era un om foarte inteligent și dobândise favoarea mamei datorită mării lui erudiții. Fiind la rândul ei foarte cultivată și citită, găsisese în acest om un tezaur de înțelepciune și cunoștințe. El întruchipa, însă, cultura germană cu tot ce avea mai rău, fiind arogant, dominator, nesocotindu-i pe toți ceilalți, batjocorind tot ce era bun, făcând el regulile, fiind neîngăduitor, tiranic. Dar, cel mai rău era faptul că ura tot ce era englezesc, iar

asta a creat un conflict în viețile noastre. Scopul lui era să ne facă să nu mai iubim Anglia și să ne transforme în germani. Ne împotriveam din toată ființa, îi țineam piept cu voința noastră, cu acel curaj minunat al copiilor când își văd idoli în pericol. Dar, cum oricine are unele calități, voi spune despre dl. X că putea fi un companion minunat. Se pricepea ca nimeni altul să fie amuzant, să spună grozav o anecdotă, să pună la cale o excursie sau să organizeze o distracție. Vorbea cu mare pricepere despre orice subiect – istorie, geografie, botanică, religie, artă, politică, probleme sociale, întotdeauna era mai bine informat decât toți ceilalți. Avea însă trăsătura neplăcută de a nu da altcuiva o șansă. Era de o aroganță desăvârșită și, cu o siguranță copleșitoare, nesocotea sau ridiculiza orice opinie contradictorie.

Alfred îi fusese încredințat întru totul. În perioada în care noi am locuit la Malta, dr. X a fost singurul tovarăș al fratelui nostru, cu excepția sărbătorilor de Crăciun pe care le petrecea la Malta, împreună cu noi. Dr. X era tiranic, nerăbdător, intolerant cu elevul lui, dar, cel mai rău, îi plăcea să-l tachineze de față cu alții. Părea să-i facă plăcere când îl făcea să roșească și să se simtă prost. Noi, surorile, ne indignam cumplit din pricina asta.

Dr. X a deșteptat în noi toate sentimentele de rebeliune pe care le trezesc tiranii în cei pe care îi asupresc. Nu îndrăzneam să ne revoltăm sau să i ne împotrivim față, dar i-am fi plănuțit cu mare bucurie căderea în dizgrație.

Fräulein semăna cu vântul de miazăzi. Avea vocea blândă și ți se băga pe sub piele. Părea bună, amabilă,

plină de dragoste pentru omenire. Era neîntrecută la vorbe mieroase, dând impresia că este întruchiparea sincerității. La început ne-a fermecat întru totul. Ne plăcea că era diferită de Mademoiselle, fata bătrână, uscățivă și friguroasă. Ea era mai tânără, mai frumoasă, mai nobilă, provenea dintr-o mare familie de aristocrați scăpătați și spunea povești foarte interesante despre ei, despre obiceiurile lor și despre vechiul castel în care locuise. Blândețea ei te cucerea, simțea că ți-ar lua apărarea, că ar fi alături de tine la bine și la rău. Așadar, eram lipsite de apărare în fața ei și lipsite de orice bănuială. Și mama fusese pe deplin cucerită de purtările ei nevinovate, ademenitoare, ca și de vorbele ei dulci. A devenit foarte repede nu doar preferata ei, ci și o sfătuitoare cu care se consulta mereu și o asculta mai mult ca pe oricine. Abia încetul cu încetul, noi, cu instinctul sigur al copiilor, am început să ne dăm seama că era un lup în blană de oaie, că se slujea de vorbe ca să ascundă ce gândea cu adevărat, că spusele ei blajine mascau, de fapt, dorința irezistibilă, aproape instinctivă, aș zice, de a le face rău celor din jur.

Poveștile ei păreau nevinovate, le ascultam fără nicio bănuială, deoarece erau amuzante, bine spuse, uneori chiar emoționante, dar fiecare cuvânt picura otravă. Și insinuările ei, dar, mai ales, reținerea și ceea ce nu spunea, picurau venin. Părea să apere pe cineva, dar, în realitate, cu istețime aproape diabolică, îl făcea bucăți, îi terfelea reputația, ți-l ponegrea cu totul și asta ți se întipărea în minte, mai degrabă decât dacă ar fi folosit cuvinte grele.

LIBRIS

We know
books

The Story of My Life

Marie, Queen of Romania

Copyright © 2022 Librex Publishing

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARIA, regină a României

Povestea vieții mele / Maria regina României ; trad. din engleză de Miruna Andriescu ; pref. de Cristian Moșneanu. - București : Librex Publishing, 2022

4 vol.

ISBN 978-606-8998-01-5

Vol. 3. – 2022. – ISBN 978-606-8998-03-9

I. Andriescu, Miruna (trad.)

II. Moșneanu, Cristian (pref.)

821.135.1

Editor: Ionuț Radu

Redactare: Raluca Andrei

Tehnoredactare: Alexandra Tolocenco

Design copertă: Ioana Olga Bejan / Denisa Nicoară

LIBREX PUBLISHING

Str. Episcopul Radu, Nr. 30, București

redacție: 0723 193 019

comenzi@librex.ro

www.librex.ro

© LIBREX PUBLISHING, 2022

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform *Legii dreptului de autor*

MARIA, REGINA ROMÂNIEI

POVESTEA VIEȚII MELE

VOLUMUL 3:

ÎNCEPUTUL CĂSĂTORIEI

Traducere din engleză de Miruna Andriescu

 LIBREX
București, 2022

VOLUMUL 3:
ÎNCEPUTUL CĂȘATORIEI

Capitolul 13 – Bun venit la București

Capitolul 14 – Societatea din capitală

Capitolul 15 – Nașterea lui Carol

Capitolul 16 – Încoronarea lui Nicolae al II-lea al Rusiei

Capitolul 17 – Întoarcerea în România

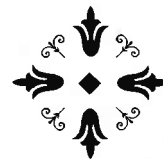
Capitolul 18 – Boli: Ferdinand și Carol

Capitolul 19 – Sfătuitoarii Regelui Carol

Capitolul 20 – Prietenii mei

Capitolul 21 – Anii de descoperire

Capitolul 22 – Alte încoronări: Eduard al VII-lea, George al V-lea

CAPITOLUL 13

Bun venit la Bucuresti

Afost o călătorie lungă, departe de casă, departe de tot trecutul. Mergeam tot înainte, prin iarna geroasă, spre o țară și o viață necunoscute.

Era ger, era zăpadă, iar durerea din inimă nu mă slăbea.

Soțul meu, bucuros să mă aibă în sfârșit doar pentru el, mă ținea, din gelozie, departe de membrii suitei noastre. Acum eram a lui și nimeni nu avea să ne tulbure singurătatea.

Regele României ne trimisese vagonul lui personal, care era bine încălzit. Călătoream foarte confortabil, dar era o călătorie lungă, iar zilele păreau și ele lungi.

Mi-ar fi plăcut să o văd pe doamna Monson, să mă viziteze din când în când, să vorbesc cu ea despre casă, despre cei rămași în urmă, dar Nando nu era de acord. Mai simțeam o dorință vagă să vorbesc și cu femeia care îmi fusese desemnată doamnă de onoare, doamna

Greceanu. Avea un chip matern, voce blândă; poate că ar fi reușit să mă liniștească, să-mi dea sfaturi despre ceea ce se aștepta de la mine „acolo“, cum numeam țara spre care mă îndreptam – „acolo“, iar denumirea era la fel de vagă ca și concepțiile mele despre ea.

Nando era prea îndrăgostit ca să-mi explice cum stăteau lucrurile. Acum voia să se simtă bine, necazurile aveau să urmeze destul de repede. Nu se pricepea să explice bine, mereu se exprima oarecum vag. Mai târziu m-am întrebat dacă vedea lucrurile la fel ca mine, în imagini. E imposibil să-ți dai seama cum gândește altcineva, iar unii nu au capacitatea de a se exprima clar, nu găsesc cuvinte prin care să lămurească lucrurile.

Simțeam că am nevoie de o ancoră, de ceva stabil și absolut pe care să mă bazez, chiar dacă era doar o imagine precisă, ceva ce mintea mea putea înțelege.

Poate că doamna Greceanu îmi putea oferi așa ceva, dar Nando, după tragedia cu domnișoara Văcărescu, își pierduse încrederea în oameni, devenise dureros de suspicios și era în defensivă chiar și față de cei care țineau la noi. Această atitudine a tânărului meu soț a influențat în rău primii noștri ani, făcându-i foarte grei și dureroși, căci nu avea încredere în nimeni și credea că sunt în siguranță doar dacă sunt izolată.

Pe lângă colonelul Coandă, adjutantul, Regele îl desemnase pe un anume general Robescu drept capul casei noastre. Casa Regală a Regelui Carol era aproape în întregime militară și am respectat tradiția aceasta. Când am devenit Regină, mulți ani mai târziu, în loc să am un șambelan, am numit un adjutant.

Generalul Robescu, spre deosebire de mulți români, era blond, cu ochii albaștri. Avea o inimă bună, deși

părea ușor îngâmfat. El era cel care nu reușise să câștige încrederea tatălui meu. Deși nu vădea vreun talent special în organizarea casei noastre, ne-a slujit cu loialitate mulți ani și era încă în serviciul nostru când soțul meu a urcat pe tron. Avea însă ceva ironic și nepăsător, care neliniștea întrucâtva o tânără de vârstă și educația mea. Părea să nu ia nimic în serios și tindea să ironizeze nedumeririle mele. Nu mă făcea niciodată să simt că mă pot baza pe sfatul lui, pur și simplu, fiindcă nu recunoștea că îmi era greu. Ar fi putut să se poarte părintește cu mine, dar nu o făcea. Avea o gândire cu adevărat latină, cu care pe atunci nu eram deloc familiară și avea tendința supărătoare de a lua în răs convingerile cele mai prețioase ale altora. Făcea principiile cele mai scumpe ale cuiva să pară comice sau nedemne de atenție. Adesea era cu adevărat spiritual, dar era o formă de inteligență care trezea ostilitatea firii mele anglo-saxone. „Mulți bărbați simt o mândrie ciudată fiindcă sunt cinici“, spunea Roosevelt. Un astfel de om era generalul Robescu.

Călătoria noastră urma să fie întreruptă de o vizită oficială la Viena, unde urma să-i prezentăm omagiile noastre bătrânului Împărat.

Regele Carol îl stima mult pe Franz Joseph și era foarte apropiat de el. Pe atunci, Austria era încă un centru foarte puternic al puterii și mașinațiunilor politice. Regele Carol păstra o legătură strânsă cu Ballplatz, iar propria lui politică era puternic influențată de diversele tendințe de la Viena. Urma să simțim asta pe parcursul întregii noastre tinereți. Mai presus de toate, unchiul era politician; politica era principala lui pasiune, ba chiar singura lui pasiune autentică, iar pe atunci politicienii se luau foarte în serios. Pentru el,

marele joc al politicii era unul de o importanță uriașă, atotstăpânitoare, pentru care se făceau toate sacrificiile, după cum am aflat în curând pe pielea noastră. Fiind pătimăș în convingerile sale, era și un maestru în a-i face să i se supună și pe cei mai potrivnici și mai dârzi.

Acum, când măreția acelei curți mândre, imperiale, „predominant catolice“, cu toată pompa și splendoarea ei, cu eticheta și restricțiile sale arhaice, a rămas de domeniul trecutului, cum sunt uitate de-a lungul vremurilor toate vanitățile pământești, îmi pare rău că îmi aduc aminte atât de puțin de vizita aceea.

Pe atunci eram la vârsta inconfortabilă a timidității și sensibilității, când tot interesul se rezumă la propria persoană, când ochii nu văd decât ceea ce e evident și urechile nu aud mai nimic, pur și simplu fiindcă nu ești capabil să înțelegi.

Mi-l amintesc foarte nedeslușit pe bătrânul Împărat, subțire, elegant, cu o siluetă perfectă, deși puțin adus de umeri, cu capul ușor plecat, foarte politicos, dar nu însuflețit, nici vorbăreț. O țin minte mai bine pe frumoasa Arhiducesă Maria Tereza, soția fratelui mai mare al Împăratului, care a făcut și ea onorurile la banchetul de stat, Împărăteasa fiind mai mult absentă din capitală în ultimii ani. Probabil că au fost de față mulți alți membri ai familiei imperiale, dar nu mi-l amintesc pe niciunul, doar pe Maria Tereza, înaltă, impunătoare, cu ochi blânzi, și pe Arhiducele Otto, fratele lui Franz Ferdinand, cel asasinat la Sarajevo. Otto era tatăl tânărului Împărat Karl, detronat prin revoluție, după războiul mondial, copiii lui Franz Ferdinand nefiind considerați moștenitori de drept ai tronului. Fiindcă am iubit mereu frumusețea, mi-i amintesc pe aceștia doi mai ales pentru că erau foarte frumoși. Într-o

familie de bărbați înalți, dar cu trăsături dure, Otto ieșea în evidență, fiind deosebit de chipeș. Îmi amintesc însă zvonuri despre viața ușuratică pe care o ducea și despre faptul că o făcea foarte nefericită pe soția lui, Maria Josepha, sora ultimului Rege al Saxoniei. Pe atunci nu mi-era prea clar ce însemna „o viață ușuratică“, dar îl priveam cu mare interes pe Otto, din cauza șoaptelor care-i însoțeau mereu numele.

Masa era plină de flori minunate și de servicii de aur superbe. Am servit masa din farfuri de porțelan vechi, prețios. Muzica era extraordinară și sala strălucea în lumina puternică. Nu țin minte cum era încăperea, dar țin minte cu întristare o pată mare, neagră, de grăsime, pe delicata mea rochie roz. Pata aceea închisă la culoare de pe rochia mea îmi captase toată atenția în seara aceea, nici Împăratul însuși nereușind să îmi deturneze privirea. Pata o căpătaseam când coborâsem din trăsura imperială, iar doamna Monson și doamna Greceanu deplânseseră toată seara faptul acesta, ca oprobriul pentru pata aceea nefericită să nu cadă asupra trusoului meu ales cu grijă.

Destul de curios, deși Regele Carol era atât de atras de Viena, aceasta a fost singura vizită pe care ni s-a permis să o facem la curtea aceasta. După cum vom vedea mai târziu, der Onkel se opunea foarte mult călătoriilor noastre. În mod curios, nu punea deloc preț pe relațiile personale. Succesorul său trebuia să încheie o căsătorie satisfăcătoare. Ambiția României era ca viitoarea sa regină să aibă relații strânse de rudenie cu toate Casele Regale domnitoare din Europa. Așadar, căsătoria noastră fusese considerată deosebit de avantajoasă, dar, în ce mă privea, nu profitam deloc de pe urma acestor avantaje, fiindcă în numeroșii ani în

LIBRIS

We know
books

The Story of My Life

Marie, Queen of Romania

Copyright © 2022 Librex Publishing

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARIA, regină a României

Povestea vieții mele / Maria regina României ; trab. din engleză de Miruna Andriescu ; pref. de Cristian Moșneanu. - București : Librex Publishing, 2022

4 vol

ISBN 978-606-8998-01-5

Vol. 4. - 2022. - ISBN 978-606-8998-04-6

I. Andriescu, Miruna (trad.)

II. Moșneanu, Cristian (pref.)

821.135.1

Editor: Ionuț Radu

Redactare: Raluca Andrei

Tehnoredactare: Alexandra Tolocenco

Design copertă: Ioana Olga Bejan / Denisa Nicoară

LIBREX PUBLISHING

Str. Episcopul Radu, Nr. 30, București

redacție: 0723 193 019

comenzi@librex.ro

www.librex.ro

© LIBREX PUBLISHING, 2022

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform *Legii dreptului de autor*

MARIA, REGINA ROMÂNIEI

POVESTEA VIEȚII MELE

VOLUMUL 4:

1906 - 1914

Traducere din engleză de Miruna Andriescu

 LIBREX
București, 2022

CUPRINSUL VOLUMULUI 4:
1906 - 1914

Capitolul 23 - Spre Germania și Rusia

Capitolul 24 - Capete regale în vizită în România

Capitolul 25 - Copiii mei

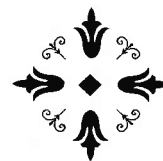
Capitolul 26 - Unele chestiuni de familie

Capitolul 27 - România în război

Capitolul 28 - Prințul Carol

Capitolul 29 - 1914: Națiunea și familia

Capitolul 30 - Sarajevo și ceea ce a urmat

CAPITOLUL 24

*Capete regale în vizită în
România*

Regele Carol prefera să-și primească oaspeții la Sinaia, marea iubire a vieții lui. Nu îl interesa palatul de la București, o clădire mare de stat, lipsită de frumusețe, farmec și confort. Nu cheltuia niciun bănuț ca să o îmbunătățească sau să o facă mai elegantă, a rămas așadar o clădire oarecum primitivă, cu câteva încăperi frumoase și o scară grandioasă, impresionantă, dar fără apartamente potrivite pentru a găzdui musafiri.

Der Onkel era un om prea ocupat ca să-l intereseze să-și distreze oaspeții. Viața lui se desfășura după un program atât de strict încât orice perturbare a ordinii obișnuite îl copleșea. Până și vizitele propriilor rude îl dădeau peste cap, dacă erau anunțate sau propuse pentru lunile când locuia la oraș.

Își dădea seama că vechiul palat nu era prea confortabil, iar în perioada sesiunii parlamentare zilele lui nu aveau un program care să-i ofere timp pentru a se ocupa de musafiri, fie aceștia rude sau nu. Se temea că se vor plictisi și, cu siguranță, aveau să-l deranjeze. Întregul mecanism cam greoi al Curții de la București era întocmit pentru a exclude cu totul „petrekerile” sau distracțiile de orice fel. Regele dădea totuși câteva baluri la Curte în timpul iernii, acestea numărându-se însă printre îndatoririle pe care și le impunea atât lui cât și Familiei Regale. Nu trebuiau câtuși de puțin considerate o „plăcere”, cuvânt pe care Regele Carol și-l scosese din dicționarul propriu. Faptul că m-am simțit bine la balurile lui, pentru mine fiind ocazii de a-mi etala toaletele elegante, de a-mi întâlni prietenele și admiratorii, reprezenta excepția care întărea regula.

Nu voi uita însă niciodată cât de chinuitor a fost primul meu bal de la Curtea din București. Aveam doar șaptesprezece ani, eram o străină într-o lume necunoscută, mii de ochi erau ațintiți asupra mea și mă simțeam bolnavă. Desigur, conform ideilor mele simple, un bal însemna dans. Asta păru să-l surprindă pe unchiul, dar, la urma urmei, de ce nu ar fi dansat copila, dacă partenerii îi erau aleși atent, potrivit demnității unei prințese? Așadar, după ce s-a gândit bine, mi-a fost adus un colonel de cavalerie în vârstă, care fusese poate vesel pe vremea lui, dar cu siguranță nu și pe vremea mea, și împreună am pornit la dans în jurul marelui salon. Toți ceilalți dansatori ne-au făcut loc, politicoși. A fost un chin cumplit. Colonelul și-a

dat toată silința, dar eu m-am simțit cumplit de umilă că dansasem cu un bătrân și m-am întors alături de membrii casei regale aproape plângând.

Aceste baluri au început să-mi facă plăcere abia după câțiva ani. Situația mea devenise mai așezată, cunoșteam chipurile din jur, nu mă mai simțeam o străină timorată, începeam să mă obișnuiesc să fiu ținta atâtor priviri. În două sezoane la rând am fost încurajați să dansăm cadriluri costumate, cum ar fi pavana și un menuet, precum și dansuri japoneze și țărănești. Atât soțul meu, cât și eu am luat parte la acestea. Erau foarte frumoase și au rămas o amintire minunată în anele distracțiilor solemne de la Curtea bucureșteană. Îmi plăceau cotilioanele, ca și soțului meu. Sala era mare, pardoseala excelentă, dansatorii, de obicei, buni, cu câteva excepții incomode pe care le numeam „pericole”, fiindcă îți sfâșiau rochia și te călcau pe picioare. Era extrem de important să ai un partener agreabil. Știam mereu ce anume voiam să dansez, dar mi se părea o bună strategie să dansez întâi valsuri cu câțiva parteneri plicticoși, ca să-mi câștig dreptul de a dansa cu favoritul. Nu cred că aceste subterfugii naive amăgeau pe cineva, fiindcă nu eram foarte bună actriță și nu păcăleam pe nimeni, doar pe mine însămi.

Să revenim însă la subiectul vizitelor.

Desigur, mai erau și ocazii în care unchiul nu putea să evite primirea unor musafiri la București, mai ales când venea vreun suveran, când se considera *de rigueur* ca acesta să treacă mai întâi prin capitală, unde cetățenii

erau nerăbdători să-și arate prețuirea, organizând o mare recepție. Cel mai important oaspete pe care l-am primit a fost împăratul Austriei, scumpul Franz Iosif. (Vizita țarului a avut loc mult mai târziu, în 1914). Pe atunci eram foarte tânără și încă mai consideram astfel de evenimente prilejuri de plăcută însuflețire.

Regele Carol îi purta un respect afectuos bătrânului împărat care era un prieten adevărat al regelui României, chiar și când politica lui apăsa uneori cam greu asupra micii noastre țări ce dădea semne oarecum îngrijorătoare că voia să trăiască, să prospere și... să se mărească.

Împăratul Franz Iosif a sosit la 16 septembrie 1896 și venirea lui în mijlocul nostru a fost considerată un prilej de mare bucurie și de manifestări de simpatie. Soțul meu și cu mine am fost solicitați să ne facem și noi datoria cât mai onorabil.

În același timp, tatăl meu și-a exprimat dorința să vină pentru prima oară și să mă vadă. M-am bucurat mult. Dar unchiul nu era sigur dacă se cuvenea să mai aibă un musafir regal în același timp cu împăratul și m-a convins să-i scriu cu mult tact părintelui meu și să-l întreb dacă, așteptând noi această vizită foarte oficială, tata nu ar prefera poate să vină puțin mai târziu. Din fericire, tata nu a înțeles aluzia și a răspuns că, dimpotrivă, i-ar face mare plăcere să-l întâlnească din nou pe scumpul și bătrânul împărat, pe care nu-l mai văzuse de mulți ani. Așa că unchiul a fost nevoit să-l includă pe Ducele de Coburg în programul festiv.

Desigur, tata a stat în casa noastră și țin minte că îi adresasem rugămintea ciudată să-și aducă propriul bucătar. Tata a spus că i se ceruse adesea să aducă un prieten, o pușcă sau o undiță, dar pentru prima oară fusese invitat cu tot cu bucătar.

Motivul acestei cereri neobișnuite era că gospodăria noastră foarte tânără avea mereu probleme cu bucătării. Nu rămâneau niciodată un an întreg și nu știam ce să mai fac. Casa noastră era foarte mare și greu de ținut, cu sprijinul nu foarte folositor pe care îl primeam de la cei care dețineau autoritatea. Generalul Robescu, șeful administrativ al casei noastre, altfel un domn agreabil, nu prea reușea să rezolve dificultățile legate de bucătărie.

În familia noastră devenise proverbial faptul că nu puteam păstra un bucătar, iar mama mă tachina mereu pe acest subiect. Ba chiar odată am pus pariu că, dacă reușeam să-mi păstrez bucătarul până după Anul Nou, îmi va da o acuarelă italiană a ei la care țineam mult. Am câștigat acuarela, dar nu pot să jur că bucătarul a rămas mult la noi după 1 ianuarie.

Bucătari de toate felurile și neamurile s-au perindat prin bucătăria noastră în primul an. Un rus care voia să se îmbogățească prea repede, un german care era întristător de nepriceput, un francez care se credea poet și ascundea în budinci cutiuțe muzicale, antipatizându-l pe generalul Robescu cu o patimă latină, un polonez care suferea de degerături la degete, un ceh care nu se înțelegea cu soția lui și așa mai departe.

Cred că și alte tinere gospodării întâmpină astfel de greutăți, nu eram o excepție, dar m-am simțit foarte umilită fiindcă trebuia să-l rog pe tata să-mi împrumute